

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 411-01/17-1/ EPA 1707-VII
Ljubljana, 15. 3. 2017

Državni svet Republike Slovenije je na 49. seji 15. 3. 2017, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

**k Sedemnajstemu poročilu o državnih pomočeh v Sloveniji
za leta 2013, 2014 in 2015**

Državni svet se je seznanil s poročilom.

Uvodoma je bilo pojasnjeno, da je bilo v Sloveniji 2015 dodeljenih 562,5 mio EUR državnih pomoči. Te so se, če ne upoštevamo t. i. kriznih pomoči, namenjenih odpravljanju posledic finančne krize v bančnem sektorju v letih 2012–2014, glede na leto 2014, zvišale za 31,3 mio EUR, tako da predstavljajo 1,46 % BDP.

Ena od ključnih sprememb v obsegu in strukturi državnih pomoči 2015 je znižanje horizontalnih pomoči, ki pa še vedno predstavljajo dve tretjini državnih pomoči v obdobju 2013–2015. V okviru horizontalnih pomoči je bilo 2015 največ pomoči dodeljenih za varstvo okolja in varčevanje z energijo, in sicer 33 % vseh državnih pomoči, sledijo spodbude za zaposlovanje (16,7 % vseh pomoči), po 4 % vseh pomoči pa je bilo dodeljeno za spodbujanje raziskav, razvoja in inovacij in za spodbujanje regionalnega razvoja.

Leta 2015 beležimo občutno povečanje sektorskih pomoči, zlasti za prestrukturiranje nekaterih večjih podjetij v težavah, ki so predstavljale 17,3 % vseh pomoči, kar je skoraj trikrat več kot v povprečju v obdobju 2013–2015. Leta 2015 pa se je nadaljeval trend zmanjševanja pomoči za kmetijstvo in ribištvo, in sicer na dobro desetino vseh dodeljenih pomoči.

Precejšen negativni trend je v Sloveniji zaznati pri dodeljevanju pomoči v obliki subvencij, saj so te leta 2007 znašale skoraj 99 % vseh državnih pomoči, medtem ko je bilo subvencij 2014 in 2015 sicer še vedno prepričljiva večina, se je pa njihov delež v teh dveh letih zmanjšal na 80 oziroma 57,8 % vseh državnih pomoči.

Primerjalna analiza podatkov o državnih pomočeh v EU pokaže, da ima Slovenija primerljivo strukturo državnih pomoči, pri čemer dodeli okoli 0,5 % od 103 milijarde EUR vseh pomoči v EU.

Državni svet ugotavlja, da predstavljeno poročilo izčrpno seznanja z obsegom, nameni in strukturo dodeljenih državnih pomoči, vsebuje pa tudi ocene o uspešnosti in učinkovitosti dodeljenih sredstev. Mogoče se je sicer strinjati, da imajo, širše gledano, državne pomoči pozitivne učinke, vendar pa se Državnemu svetu zastavlja vprašanje o dvomljivi smiselnosti dodeljevanja državnih pomoči nekaterim podjetjem v težavah, saj bi se, glede na rezultate teh pomoči, lahko večkrat vprašali o pravilnosti presoje alokacije sredstev ter odsotnosti objektivnih izhodišč za dodelitev sredstev. Prizadevanja bi morala iti v smeri, da bi dajalci državnih pomoči dorekli namene in ustrezne, za vse enako veljavne, kriterije za dodeljevanje državnih pomoči, z merljivi učinki. Pogreša se namreč analiza o gospodarnosti ravnanja s sredstvi državnih pomoči ter končna ocena o tem, ali je dodeljena pomoč dosegla cilj, zaradi katerega je bila dodeljena.

Državni svet je mnenja, da je treba dodelati pravila, ki bodo napačne presoje in različne zlorabe, do katerih prihaja pri dodeljevanju državnih pomoči, zmanjšale na minimum, ugotovljeni razlogi, zakaj niso bili doseženi pričakovani rezultati, pa morajo voditi v uspešnejše selekcioniranje pomoči. Državnemu svetu se zdi smiselno, da se kot možni način izboljšanja stanja na tem področju predlaga ukrepe, ki bi državne pomoči v večji meri kot doslej prednostno opredelili kot povratne oblike pomoči. Državni svet je mnenja, da je treba delež povratnih oblik sredstev povečati ter s participacijo sredstev prejemnikov pomoči spodbuditi interes za večjo učinkovitost pri uporabi dodeljenih sredstev. Glede prednostnega dodeljevanja državnih pomoči kot povratne oblike pomoči je bilo pojasnjeno, da je sicer Ministrstvo za finance pri pripravi novele Zakona o javnih financah predlagalo ukrepe v tej smeri, vendar njihov predlog ni bil sprejet kot zaveza Vlade.

Državni svet opozarja na podatek o veliki razpršenosti sredstev relativno majhnih vrednosti prejemnikom, ki nimajo nobenega zaposlenega, kar v marsičem postavlja pod vprašaj smiselnost dodeljevanja takšnih pomoči in nujnost revizije tovrstnega dodeljevanja z uvajanjem kriterija minimalnega zneska pomoči in velikosti podjetja oziroma števila zaposlenih v njem.

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je ob obravnavi poročila sprejela sklep, da se Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvu za finance zastavi vprašanje o dodeljenih državnih pomočeh za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah, in sicer koliko teh pomoči je bilo dodeljeno v zadnjih petih letih ter kakšni so rezultati te pomoči v smislu dolgoročne sposobnosti preživetja teh podjetij na trgu.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik